

Fråga om utformningen av ett anslag rörande begränsat tillträde till universitetslokaler har medfört att allmänheten nekats tillträde till lokaler där offentliga disputationer ägde rum

---

Anmälan

I en anmälan till JO framförde AA klagomål mot Stockholms universitet. Han anförde bl.a. följande. Enligt 8 kap. 13 § högskoleförordningen (1993:100) skall disputationer försvaras offentligt. Stockholms universitet hade dock, genom att sätta upp anslag på tre universitetsbyggnader, nekat allmänheten tillträde till lokaler där disputationer äger rum.

AA uppgav att anslaget fanns vid varje ingång till byggnaderna och att det hade följande lydelse.

UNIVERSITETSLOKALER

Tillträde endast för anställda och studenter vid universitetet.

Beslutat av rektor den 18 februari 2005

Utredning

Anmälan remitterades till rektor för Stockholms universitet för utredning och yttrande över vad som i anmälan gjordes gällande om att de uppsatta anslagen om att vissa byggnader är universitetslokaler, med tillträde endast för anställda och studenter, innebar att universitetet hade "avskaffat de lagstadgade offentliga disputationerna". I sitt remissvar anförde rektor BB följande (bilagorna här utelämnade).

Stockholms universitet vill inledningsvis anföra att avsikten med skyltningen aldrig varit att avskaffa de lagstadgade offentliga disputationerna. Det finns inga fall där någon hindrats från att närvara vid en disputation i lokalerna och alla disputationer utlyses också som offentliga. Inte heller har någon blivit avsiktligt utelåst från lokalerna. Entrédörrarna till de skyltade husen hålls öppna under normal arbetstid. Alla som önskat har kunnat bevista de offentliga disputationerna. I alla så kallade spikblad anges att "akademisk avhandling som för avläggande av doktorsexamen vid Stockholms universitet offentlig försvaras i sal ..." Se bilaga 2.3 och 4.

Den bakomliggande orsaken till klassificeringen av vissa lokaler som universitetslokaler, som därefter försetts med skyltar, är säkerhetsproblem. Universitetet har tidigare haft problem med studenter som vägrat lämna lokalerna under förevändning att lokalerna är offentliga, trots att de varit avstängda för vidare

studier av Högskolans avskiljandenämnd och trots uppmaning att lämna lokalerna. Studenterna har ibland uppträtt hotfullt och aggressivt mot personal och studenter. Personal och studenter har varit rädda för att bli attackerade. Prefekter från berörda institutioner i aktuella byggnader har begärt att något skulle göras för att studenter och anställda inte skulle behöva känna sig hotade på sin arbetsplats.

Genom klassningen av lokalerna som universitetslokaler och den skyltning som genomförts har det blivit möjligt att avhysa oönskade personer från lokalerna. Färre känner sig hotade och rädda efter det att skyltarna kommit upp.

Stockholms universitet skall undersöka om skyltarnas text kan modifieras så att det tydligare framgår att behöriga besökare har rätt att vistas i lokalerna, en princip som redan gäller idag.

AA yttrade sig över remissvaret.

I ett beslut den 7 oktober 2005 anförde *JO André* följande.

Bedömning

Enligt 8 kap. 13 § högskoleförordningen skall en doktorsavhandling försvaras muntligen vid en offentlig disputation. Att disputationen skall ske offentligt innebär att den skall ske på en plats som allmänheten har tillträde till.

En myndighets lokaler utgör inte en plats där allmänheten har rätt att vistas efter eget gottfinnande. Det ligger i myndighetens hand att avgöra vad som skall gälla för tillträdet till dess lokaler. Myndigheten måste emellertid beakta att den till följd av vad som föreskrivs i en författning kan ha en skyldighet att bereda allmänheten tillträde. I förevarande fall innebär detta att universitetet har ett ansvar för att tillse att den allmänhet som önskar närvara vid en disputation, som enligt lag skall ske offentligt, får tillträde till de lokaler där disputationen skall äga rum.

I de s.k. spikbladen har angivits att de akademiska avhandlingarna offentligen försvaras i viss lokal. Av spikbladen framgår således att avhandlingarna försvaras på platser som allmänheten har tillträde till vid dessa tillfällen. Frågan är emellertid om Stockholms universitet, genom att på vissa byggnader där disputationer äger rum, sätta upp anslag om tillträdesförbud för andra än anställda och studenter, har hindrat allmänheten från att bevista dessa disputationer.

Universitetet har i remissvaret framhållit att avsikten med skyltningen inte har varit att hindra allmänheten från att närvara vid disputationerna och att det inte har förekommit att någon har förvägrats tillträde. Utformningen av anslaget text synes emellertid medföra en risk för att den som läser texten får uppfattningen att det råder ett absolut tillträdesförbud för allmänheten. Detta är självfallet inte tillfredsställande. I remissvaret anförts att universitetet skall undersöka om texten kan modifieras så att det tydligare framgår att behöriga besökare har rätt att vistas i lokalerna. Jag förutsätter att erforderliga åtgärder har vidtagits. Med hänsyn till det anförda anser jag mig kunna lämna saken.

Med dessa uttalanden avslutas ärendet.